

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỎ - ĐỊA CHẤT**

PHẠM THỊ HỒNG HẠNH

**NGHIÊN CỨU XÂY DỰNG HỆ THỐNG
THÔNG TIN KẾ TOÁN PHỤC VỤ QUẢN TRỊ CHI PHÍ
TRONG CÁC DOANH NGHIỆP KHAI THÁC THAN
THUỘC TẬP ĐOÀN CÔNG NGHIỆP THAN –
KHOÁNG SẢN VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI, 01/2018

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỎ - ĐỊA CHẤT**

PHẠM THỊ HỒNG HẠNH

**NGHIÊN CỨU XÂY DỰNG HỆ THỐNG
THÔNG TIN KẾ TOÁN PHỤC VỤ QUẢN TRỊ CHI PHÍ
TRONG CÁC DOANH NGHIỆP KHAI THÁC THAN
THUỘC TẬP ĐOÀN CÔNG NGHIỆP THAN –
KHOÁNG SẢN VIỆT NAM**

Ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 9340410

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

1. TS. Nguyễn Văn Hải

2. TS. Nguyễn Thị Bích Ngọc

HÀ NỘI, 01/2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi cam đoan đây là công trình nghiên cứu của bản thân tôi, các kết quả nghiên cứu trong luận án là trung thực và chưa từng được công bố trong kỳ bất công trình nào khác trước đó.

Hà Nội, ngày tháng năm 2018

Tác giả

Phạm Thị Hồng Hạnh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
MỤC LỤC.....	ii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	viii
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	ix
MỞ ĐẦU.....	1
CHƯƠNG 1 TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU TRONG VÀ NGOÀI NƯỚC.....	6
VỀ ĐỀ TÀI LUẬN ÁN.....	6
1.1 Tổng quan các công trình nghiên cứu.....	6
1.1.1 Tổng quan các công trình nghiên cứu ở nước ngoài.....	6
1.1.2 Tổng quan các công trình nghiên cứu ở trong nước.....	9
1.2 Các vấn đề kế thừa và khoảng trống nghiên cứu.....	18
Kết luận chương 1.....	20
CHƯƠNG 2 CƠ SỞ LÝ LUẬN, KINH NGHIỆM VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÂY DỰNG HỆ THỐNG THÔNG TIN KẾ TOÁN PHỤC VỤ QUẢN TRỊ CHI PHÍ TRONG DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT KINH DOANH.....	21
2.1 Cơ sở lý luận về quản trị chi phí.....	21
2.1.1 Khái niệm và vai trò của quản trị chi phí.....	21
2.1.2 Nội dung của quản trị chi phí.....	24
2.1.3 Thông tin phục vụ quản trị chi phí trong doanh nghiệp.....	26
2.2 Cơ sở lý luận về hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí.....	28
2.2.1 Các khái niệm về hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí.....	28
2.2.2 Vai trò, chức năng của hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí.....	33
2.2.3 Cấu thành của hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí.....	35
2.3 Xây dựng hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí.....	37
2.3.1 Nguyên tắc và yêu cầu xây dựng hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí.....	37

2.3.2 Các nhân tố ảnh hưởng đến xây dựng hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí	39
2.3.3 Phương pháp tiếp cận xây dựng hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí.....	40
2.3.4 Quy trình xây dựng hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí...42	
2.3.5 Xây dựng các phân hệ của hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí.....	48
2.4 Kinh nghiệm xây dựng hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí tại một số nước trên thế giới và bài học cho Việt Nam	54
2.4.1 Kinh nghiệm xây dựng hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí tại một số nước trên thế giới	54
2.4.2 Bài học kinh nghiệm xây dựng hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí trong doanh nghiệp cho các doanh nghiệp ở Việt Nam.....	57
2.5 Phương pháp nghiên cứu.....	59
2.5.1 Phương pháp nghiên cứu chung	59
2.5.2 Phương pháp thu thập thông tin.....	59
2.5.3 Phương pháp xử lý thông tin.....	63
2.5.4 Phương pháp mô hình hóa bằng sơ đồ, bảng biểu	64
2.5.5 Phương pháp chuyên gia.....	64
Kết luận chương 2	64
CHƯƠNG 3 THỰC TRẠNG HỆ THỐNG THÔNG TIN KẾ TOÁN PHỤC VỤ QUẢN TRỊ CHI PHÍ TRONG CÁC DOANH NGHIỆP KHAI THÁC THAN THUỘC TẬP ĐOÀN CÔNG NGHIỆP THAN – KHOÁNG SẢN VIỆT NAM	66
3.1 Khái quát chung về Tập đoàn Công nghiệp Than – Khoáng sản Việt Nam và các doanh nghiệp khai thác than thuộc Tập đoàn	66
3.1.1 Khái quát chung về Tập đoàn Công nghiệp Than – Khoáng sản Việt Nam	66
3.1.2 Khái quát chung về các doanh nghiệp khai thác than thuộc Tập đoàn Công nghiệp Than – Khoáng sản Việt Nam.....	70

3.2 Thực trạng hệ thống thông tin kế toán trong các doanh nghiệp khai thác than	79
3.2.1 Hệ thống thông tin kế toán tài chính.....	80
3.2.2 Hệ thống thông tin kế toán quản trị	85
3.3 Thực trạng hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí trong các doanh nghiệp khai thác than	89
3.3.1 Phân hệ thông tin chi phí dự toán	89
3.3.2 Phân hệ thông tin chi phí thực hiện	93
3.3.3 Phân hệ thông tin phân tích và kiểm soát chi phí	98
3.4 Đánh giá hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí trong các doanh nghiệp khai thác than thuộc Tập đoàn Công nghiệp Than – Khoáng sản Việt Nam	102
3.4.1 Những kết quả đạt được.....	102
3.4.2 Những hạn chế tồn tại và nguyên nhân	104
Kết luận chương 3	112
CHƯƠNG 4 XÂY DỰNG HỆ THỐNG THÔNG TIN KẾ TOÁN PHỤC VỤ QUẢN TRỊ CHI PHÍ TRONG CÁC DOANH NGHIỆP KHAI THÁC THAN THUỘC TẬP ĐOÀN CÔNG NGHIỆP THAN – KHOÁNG SẢN VIỆT NAM	113
4.1 Quan điểm, nguyên tắc và yêu cầu xây dựng hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí trong các doanh nghiệp khai thác than	113
4.1.1 Quan điểm.....	113
4.1.2 Nguyên tắc	113
4.1.3 Yêu cầu	114
4.2 Các căn cứ xây dựng hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí.....	115
4.3 Nội dung xây dựng hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí trong các doanh nghiệp khai thác than thuộc Tập đoàn Công nghiệp Than – Khoáng sản Việt Nam	117
4.3.1 Nhận diện và phân loại chi phí theo yêu cầu quản trị chi phí trong các doanh nghiệp khai thác than thuộc TKV	117

4.3.2 Xây dựng mô hình dòng thông tin của hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí trong các doanh nghiệp khai thác than thuộc TKV	118
4.3.3 Xây dựng các phân hệ của hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí trong các doanh nghiệp khai thác than thuộc TKV	129
4.4 Điều kiện thực hiện	145
4.4.1 Về phía Tập đoàn	146
4.4.2 Về phía các doanh nghiệp khai thác than	147
Kết luận chương 4	148
KẾT LUẬN	149
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Viết tắt	Viết đầy đủ
BC	Báo cáo
BHTN	Bảo hiểm thất nghiệp
BHXH	Bảo hiểm xã hội
BHYT	Bảo hiểm y tế
CĐ	Cố định
CCDC	Công cụ dụng cụ
CL	Chênh lệch
CNTT	Công nghệ thông tin
CP	Cổ phần
CPCĐ	Chi phí cố định
CPNVTTT	Chi phí nguyên vật liệu trực tiếp
CT	Công trường
CTĐL	Công trường đào lò
CTKT	Công trường khai thác
ĐG	Đơn giá
ĐH	Đại học
DN	Doanh nghiệp
GĐ	Giai đoạn
HDQT	Hội đồng quản trị
HĐTV	Hội đồng thành viên
HTTT	Hệ thống thông tin
HTTTKT	Hệ thống thông tin kế toán
KTTC	Kế toán tài chính
NCS	Nghiên cứu sinh
NĐ-CP	Nghị định Chính phủ
NL	Nguyên liệu
NN	Nguyên nhân
NNL	Nguồn nhân lực
NVLTT	Nguyên vật liệu trực tiếp
NXB	Nhà xuất bản
PX	Phân xưởng

Viết tắt	Viết đầy đủ
PHTT	Phân hệ thông tin
QĐ	Quyết định
QL	Quản lý
QLDN	Quản lý doanh nghiệp
QT	Quản trị
QTCP	Quản trị chi phí
QTKD	Quản trị kinh doanh
SL	Số lượng
SXKD	Sản xuất kinh doanh
TB	Trung bình
TCT	Tổng công ty
TKV	Tập đoàn Công nghiệp Than - Khoáng sản - Việt Nam
TNHH MTV	Trách nhiệm hữu hạn một thành viên
TP	Thành phẩm
TSCĐ	Tài sản cố định
TT	Thành tiền
TT	Thông tin
VL	Vật liệu
VN	Việt Nam
XDCB	Xây dựng cơ bản

DANH MỤC CÁC BẢNG

TT	Tên bảng	Trang
Bảng 3.1	Cơ cấu các doanh nghiệp thuộc Tập đoàn Than – Khoáng sản Việt Nam	.68
Bảng 3.2	Kết quả sản xuất kinh doanh than của tập đoàn GD 2011-2016.....	69
Bảng 3.3	Các doanh nghiệp khai thác than do TKV nắm giữ 100% vốn điều lệ.....	70
Bảng 3.4	Các doanh nghiệp khai thác than do TKV nắm giữ CP chi phối.....	71
Bảng 3.5	Tổng hợp chi phí sản xuất kinh doanh than của tập đoàn GD 2011 - 2016	73
Bảng 3.6	Chi phí sản xuất theo công đoạn khai thác than của tập đoàn năm 2014 ...	74
Bảng 3.7	Chi phí sản xuất theo công đoạn khai thác than của tập đoàn năm 2015 ...	75
Bảng 3.8	Chi phí sản xuất theo công đoạn khai thác than của tập đoàn năm 2016 ...	76
Bảng 3.9	Kết quả khảo sát tình hình ghi nhận, xử lý dữ liệu (19 doanh nghiệp).....	81
Bảng 3.10	Kết quả khảo sát tình hình phản ánh và lưu trữ dữ liệu (19 doanh nghiệp)	84
Bảng 3.11	Kết quả khảo sát tình hình lập báo cáo kế toán quản trị (19 doanh nghiệp)	89
Bảng 3.12	Kết quả khảo sát phân hệ thông tin chi phí dự toán (19 doanh nghiệp) ...	91
Bảng 3.13	Kết quả khảo sát tình hình ứng dụng phần mềm kế toán trong xử lý dữ liệu (19 doanh nghiệp)	97
Bảng 3.14	Kết quả khảo sát phân hệ thông tin phân tích và kiểm soát chi phí (19 doanh nghiệp)	99
Bảng 3.15	Đánh giá chất lượng thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí.....	109
Bảng 3.16	Kết quả đánh giá và phương hướng xây dựng hệ thống thông tin kế toán phục vụ quản trị chi phí.	110
Bảng 4.1	Định mức chi phí vật tư máy khoan.....	131
Bảng 4.2	Phiếu lĩnh vật tư theo hạn mức	135
Bảng 4.3	Phiếu theo dõi lao động theo định mức.....	136
Bảng 4.4	Tài khoản chi tiết chi phí sản xuất	139
Bảng 4.5	Báo cáo phân tích biến động chi phí theo máy móc, thiết bị.....	143